

«No hi ha alternativa a la independència»

ENTREVISTA. Els Nadal s'han una nissaga que s'ha convertit en representativa d'una Catalunya que apostava per l'harmonia amb Espanya en un marc de plena llibertat, d'encaix federal. **Rafel Nadal i Farreras** (Girona, 1954), exdirector de **El Periódico** i ara tertulià de solera a les ràdios i televisions catalanes, demana que Catalunya pugui escollir el seu futur. També parla de la lliure que hauria de prendre el PSC i el futur del periodisme.

El periodista Rafel Nadal ha intentat exercir allunyat de l'ombra el seu germà Joaquim. Caricatura: Yeray S. Iborra

Vostè que com a periodista ha pogut tractar el rei, què en pensa de la opinió que hem de tenir els catalans de la monarquia? Ens hauria d'importar?

Home, sí. Perquè és el nostre cap d'Estat. A vegades, des de Catalunya, actuem com si ja fóssim independents i ens oblidem que encara les decisions les prenen qui les prenen. És molt important aquesta figura. Altre cosa és si hi estem a favor o en contra. Històricament, Joan Carles no ho ha fet malament. Però, en aquests últims anys, sobretot en aquest últim, ha fet coses molt imperdonables. I vénen un parell d'anys que ho tindran molt difícil. Però tenen una ocasió de demostrar la seva neutralitat, en les tensions entre Catalunya i Espanya. Si són capaços de respectar la voluntat de Catalunya, guanyaran molt. Si no, els auguro un futur molt difícil.

Hi ha alguna alternativa a la independència en la qüestió nacional?

No. En aquest terreny, la cosa està molt difícil. Crec molt en la llibertat de Catalunya. Té dret a decidir el seu futur. En cada moment, el pot decidir d'una forma diferent. Fa anys l'hauria exercit a favor de la federació o la confederació. Ara sóc molt escèptic. No ens queda un altre camí que intentar una aventura en solitari. Tampoc sé si tindrem el recolzament social necessari. Ha arribat el moment d'esbrinar-ho i de preguntar-ho. És més important la llibertat de Catalunya, el dret a ser lliure, que la fórmula amb la qual aquesta llibertat s'exerceixi. Si, amb el conjunt dels pobles d'Espanya, ens hi poguéssim asseure lliures i parlar de tu a tu sabent que ens podem aixecar en qualsevol moment, segurament ens hauríem entès. Com que no veig ningú a l'altra banda que vulgui corregir-ho cap aquí, no ens queda altre remei que gestionar nosaltres mateixos el nostre futur. I caldrà preguntar-ho, que no està tant clar que tinguem una majoria social...

Estaria d'acord que el Govern rebaixés el model de pacte fiscal perquè s'hi sumi el PSC o algun altre partit?

Crec que és molt important que el PSC s'hi sumi.

Per sobre del model?

Les dues coses són igualment importants. I no han de ser incompatibles. Ens hi hem de posar perquè hi siguin. Si no, és molt difícil defensar [el model de pacte fiscal] amb força. Ara, té raó en Mas que, si planteja un model que vagi una altra vegada amb l'homogeneïtzació dels altres, no soluciona el problema de fons. I el PSC ho sap. Ara, també el Govern recorda tant el passat que [l'acord amb el PSC] el fa difícil. I cal plantejar pactes de futur, més enllà del finançament, com decidim el futur del país. El PSC s'hi ha de sumar i ha de defensar la llibertat de Catalunya encara que defensi que aquesta llibertat l'hem d'exercir a favor del federalisme.... Hi ha un pas previ que és el de dissenyar el terreny de joc i obrir un gran debat nacional. No s'ha de deixar el debat sobre la independència a alguns partits més radicals independentistes, on hi ha gent molt

seriosa, però, amb perdó, també hi ha gent molt freaky. Els grans grups hi han de ser.

Nadal va visitar el Casino per xerrar del seu darrer llibre, 'Quan érem feliços'. Foto: Ramon Aran

Creu que el lideratge de Pere Navarro, que tenia com a objectiu recuperar la centralitat del PSC, va en una línia, com a mínim, clara, sigui o no la correcta, encara que el PSC no aposti pel grup propi?

A mi em desconcerta una mica. El PSC ha de buscar el seu camí, que és de centralitat i de moderació, efectivament. D'equilibri entre el que és possible amb realisme i l'ambició i la utopia, que han de ser molt grans. En un moment de crisi, no ens hem de deixar atrapar pel realisme. Estic segur que, sent realistes, podem trobar solucions trencant-nos-hi les banyes. El PSC hauria d'estar liderant aquest procés. Ha de tenir una posició que no sigui ni demagògica ni dogmàtica. Ni a favor de les retallades perquè, per si, no solucionen res. Ni a favor de la inversió a seques perquè, sense diners, no podem fer. S'ha de trobar un equilibri, que hi és. Fins ara la crisi l'han pagada la classe treballadora i la mitjana. Ara cal que ho facin els bancs, els poderosos i l'Administració, que diu que ha fet sacrificis i no n'ha fet cap... La classe política s'ha d'immolar en moltes institucions: diputacions, Senat... Hi ha sortida.

No ha canviat, doncs, l'actitud del PSC?

El PSC ha de col·laborar més amb el govern. És la decisió del poble català. El PSC hauria de col·laborar abstenint-se o votant a favor de tots els pressupostos de la legislatura. Ha de deixar que Convergència i Unió tregui el país endavant amb el seu programa. I, en canvi, fer una oposició més dura i explicativa a base de marcar què s'està fent cada dia i quines alternatives hi hauria per part del PSC. Al mateix temps, no deixar el govern en mans del PP. Deixar-lo lliure i "aquí estem per deixar-te governar".

La línia del president del grup socialista al Parlament, Joaquim Nadal, és la mateixa que la de Pere Navarro?

No ho sé. No estic en aquest partit. Llegeixo en els diaris que, a vegades, hi ha bronca entre Nicaragua [on hi ha la direcció del partit] i el grup parlamentari. Però no sé qui defensa què. No he pogut entendre encara quina línia té cadascú. El que és evident és que el PSC s'ha de corresponsabilitzar de la situació del país. Ha d'assumir els errors i ha d'ajudar el Govern per intentar modular el govern.

Li ha pesat la figura política del seu germà en la seva professió?

No. Ho vaig deixar clar des del principi: vaig fer una separació radical. No tenim converses de política ni a casa. I jo no he intervingut mai en la seva conselleria. Sempre explico l'anècdota de quan havia dimitit [de director de El Periódico]. No ho havia explicat ni a la direcció ni al Quim. Una redactora del diari el va anar a entrevistar i el meu germà li va dir en broma: "Que ja ha dimitit el meu germà?" perquè era la primera entrevista feta per la redacció de El Periódico i li semblava estrany. Llavors la redacció ho va esbombar perquè se'l va creure, tot i que en Quim no ho sabia. Ja feia tres mesos que havia dimitit [però havia continuat com a director en funcions fins que el diari li trobés substitut].

Ramon Aran

Alguns manresans van aprofitar la visita del gironí perquè els signés un exemplar. Foto:

En el seu llibre "Els Mandarins" explica que Jordi Pujol imposava algunes preguntes als entrevistadors. A Catalunya hi ha connivència entre el periodisme i la política?

Sí, n'hi ha. N'hi ha hagut molta. I és normal. Venim d'una transició política que es va fer molt a mitges. Hi havia periodistes que feien política i periodisme a la vegada. No vàrem saber, després

d'això, separar altra vegada aquestes dues realitats. I, fins avui, hem arribat a una barreja, a vegades, molt polèmica... Per això, també per trencar amb la política, vaig marxar a París... En part, també per això vaig plegar de El Periódico. Abans representava l'empresa, el conjunt de la redacció, els lectors i el projecte i ara només a mi mateix. Ara em sento més lliure per dir el que em doni la gana. Abans no ho podia fer.

Vostè ha estat director de El Periódico, un diari que ha passat una crisi, en una situació econòmica inestable, fet pel qual us vau plantejar fer un ERO.

Sí, però el vàrem fer molt aviat, molt consensuat amb els comitès i els sindicats. Pràcticament va ser quasi voluntari per a tothom i, en canvi, tota la resta de diaris estan ara en procés de reconversió.

Ho diem com un exemple que la premsa no passa per un bon moment. Com en veu el futur?

Les empreses editores han ofegat els mitjans tradicionals. Fins fa quatre o cinc anys, havien guanyat molts diners, però cap d'aquests calers s'han reinvertit en aquests mitjans, sinó que han anat a pagar aventures d'inversió molt atrevides en el món audiovisual per les quals no hi havia prous calers... Per exemple, el diari i la ràdio més rendible d'Europa, El País i la SER, van voler pagar El Satélite [Digital]: 5.000 milions de dèficit. Amb uns beneficis boníssims, però petits, van voler pagar el crèdit d'un negoci gegantí. Ara estem fent molt malament el canvi al món digital perquè els diaris no tenim diners per fer aquesta inversió. Tot i això, sóc optimista: com més rapidesa, més presència dels ciutadans, més es necessitarà de professionals que sintetitzin, documentin i, sobretot, avalin la informació... Arribarà un dia que les tauletes [per llegir electrònicament] faran olor de tinta i [tindran] tacte de paper i seran flexibles... Tant me fa. Al final, és la mateixa informació, amb estils diferents, més curts com en el món de l'agència. En el món del paper s'hauran de concentrar més en l'opinió, la crònica, reportatges...

Rafel Nadal va demanar un gran pacte polític per salvar el país de l'atzucac. Foto: Ramon Aran

En la Transició, el paper del periodista estava molt vinculat a la política. Hi estava implicat. El paper del periodista, avui, ha variat? Es limita a descriure i informar dels fets?

No sé si era tan ideològic abans o si ho serà ara. És similar... El periodista el que ha de fer és facilitar l'accés a la informació. A més informació, més caos... Tant si ho fas en paper com a la xarxa, cal escriure bé, cal usar tècniques literàries, que no utilitzem i que són molt útils per transmetre les idees, així com tenir un compromís i honradesa en la defensa de la veritat per damunt de tot. I una enorme curiositat, que, a vegades, no tenim. L'hem de tenir igual davant dels poderosos com els que són més amics. Sempre he explicat que has de treure tot el que hi ha davant d'un banquer, una ONG o una associació de veïns perquè la gent ha de saber que allò és transparent.

Com podem solucionar l'autoritat i el prestigi professionals ara que, fins i tot, el món acadèmic ha perdut el monopoli del coneixement?

Estem enganyant la gent. Diem que la gent és lectora d'informació i la té tota... i això és mentida! El dia de la vaga general vaig tardar hores a trobar gent fiable que m'informés in situ a Twitter. Els periodistes que hem treballat a l'estranger vàrem descobrir-lo anant a fora. El que fa un tuit des de casa ara mateix es creu el centre del món, es pensa que el que veu a Homs o a Idlib és el que passa a tot Síria. Truca a la redacció dient que "hi ha una guerra civil!", però la redacció té un cable de France Press i altres mitjans que expliquen que no és cert, que a la resta de ciutats no passa res... Un tio contra 50 tios: una xarxa que està informant. Ens creiem que la gent té tota la informació i la veritat absoluta i no és veritat: o hi ha un professional al darrere amb un codis, un ofici, que s'ha d'estudiar, una firma que em selecciona bé els tuits, els ciutadans que opinen...

UN REFERENT POLÍTIC

Artur Mas, president de la Generalitat